

بسم الله الرحمن الرحيم

عربی ۱

سال اول آموزش متوسطه

کلیه رشته‌ها

مولفان:

سکینه فتاحی زاده - سید عیسی رسولی

محمد شقاقی - مصطفی بیات

عربی ۱ سال اول آموزش متوسطه کلیه رشته‌ها /
مؤلفان سکینه فتاحی زاده... [و دیگران] -- تهران: تانیان، ۱۳۸۴.
۲۱۴ ص.

ISBN 964-96362-2-6:

۲۳۰۰۰ ریال

عنوان روی جلد: عربی ۱ کلیه رشته‌ها.

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

۱. زبان عربی -- کتابهای درسی -- راهنمای آموزشی (متوسطه). ۲. زبان عربی -- آزمونها و
تمرینها (متوسطه). الف. فتاحی زاده، سکینه، ۱۳۴۱ - ب. عنوان: عربی ۱ کلیه رشته‌ها.

۴۹۲ / ۷۸۲۴ نا PJ۶۲۰۳ / ع ۳۳۴

۱۳۸۴

۸۲ - ۱۷۰۱۸ م

کتابخانه ملی ایران

عنوان:	عربی ۱
تألیف:	سکینه فتاحی زاده - سید عیسی رسولی - محمد شقاقی - مصطفی بیات
ناشر:	تانیان
چاپ اول ناشر:	۱۳۸۴
شمارگان:	۵۰۰۰ نسخه
قیمت:	۲۳۰۰۰ ریال
شابک:	۹۶۴-۹۶۳۶۲-۲-۶
حق چاپ محفوظ است.	

تلفن: ۰۹۱۲۱۹۹۸۲۱۸ - ۶۶۴۰۲۶۱۸

الدرس	العنوان	القواعد	الصفحة				
			بخش اول: ترجمه	بخش دوم: قواعد	بخش سوم: تمرينات	بخش چهارم: پرسش های چهارگزینه ای	بخش پنجم: خودآزمایی
-	مقدمه	-	-	-	-	-	۱
الدرس الأول	يارب	يادآوری	۶	۹	۱۶	۲۱	۲۴
الدرس الثاني	زيارة الحبيب	اوزان ثلاثي مزيد (۱)	۲۵	۳۰	۳۴	۳۸	۴۱
الدرس الثالث	التلميذ المثالي	اوزان ثلاثي مزيد (۲)	۴۲	۴۷	۵۱	۵۵	۵۹
الدرس الرابع	العبرة	جامد و مشتق (۱)	۶۰	۶۵	۶۹	۷۳	۷۶
الدرس الخامس	مشاهد من الحياة البيضة	جامد و مشتق (۲)	۷۷	۸۲	۸۶	۹۰	۹۳
-	نموه سوال تيمسال اول	-	-	-	-	-	۹۴
الدرس السادس	التجربة	ضمير	۱۰۱	۱۰۷	۱۱۳	۱۱۷	۱۲۰
الدرس السابع	الهجرة	موصول	۱۲۱	۱۲۵	۱۳۰	۱۳۴	۱۳۸
الدرس الثامن	توبة الغلب	معرب و مبني	۱۴۰	۱۴۲	۱۴۷	۱۵۱	۱۵۴
الدرس التاسع	حسن العاقبة	جمله ي فعلية	۱۵۵	۱۶۱	۱۶۷	۱۷۱	۱۷۴
الدرس العاشر	فيه شفاء للناس	جمله ي اسميه	۱۷۵	۱۸۱	۱۸۵	۱۹۰	۱۹۴
-	پاسخ خودآزمایی ها	-	-	-	-	-	۱۹۶
-	نموه سوال پایانی	-	-	-	-	-	۲۰۲
-	نماذج للاعراب و التحليل الصرفي	-	-	-	-	-	۲۱۳

مقدمه

ما باید در فعالیت‌های آموزشی با توجه به پیشرفت علوم و فنون به این باور برسیم که در فرآیند آموزش، وظیفه‌ی ما تنها انتقال واقعیت‌های علمی نیست بلکه باید موقعیت مطلوب یادگیری را فراهم کنیم و چگونگی اندیشیدن و آموختن را به دیگران بیاموزیم. با آموزش روش آموختن آنان خود خواهند آموخت. چنان چه بتوانیم هدف‌های آموزشی را به وضوح مشخص کنیم، و با سازماندهی محیط آموزشی، زمینه‌ی تجارب و فعالیت‌های آموزشی را فراهم سازیم، یادگیری خود به خود صورت خواهد گرفت.

معضل آموزشی در کشور ما دلایل زیادی دارد که خوشبختانه در این مورد بسیاری سخن گفته و کتاب نوشته‌اند، اما متأسفانه عزمی جدی در اصلاح وضعیت و ساختار موجود دیده نشده است امید که در آینده‌ی نزدیک شاهد تحوّل عمیق در عرصه‌ی تعلیم و تربیت کشور باشیم.

با توجه به تجربه‌ی خود در گروه‌های آموزشی و ارتباط با همکاران گرامی در مدارس در صدد هستیم که در بهبود وضعیت آموزشی «درس عربی» حرکتی جدید را آغاز کنیم؛ در این راستا با همکاری مجموعه‌ی محترم فرهنگی - آموزشی «ندای دانشمند» کتاب‌های آموزشی را با هدف‌های تعریف شده - که به دنبال می‌آید - تألیف کرده‌ایم و امیدواریم مورد استقبال مدیران مدارس و معلمین گرامی درس عربی قرار بگیرد.

- نکاتی چند در مورد استفاده از کتاب:

۱) ما باید چگونه اندیشیدن و چگونه آموختن را به شاگردان بیاموزیم، بنابراین در فرآیند یادگیری حضور فعال دانش‌آموز مهمترین اصل یادگیری است.

۲) بخش ترجمه: راستی! اگر معلم متن درس را ترجمه و دانش‌آموز آن را حفظ کند، یادگیری اتفاق می‌افتد؟! اگر این روش درست بود شاید خود مؤلفان پیش از همه دست به چنین کاری می‌زدند.

فراوان شنیده شده که دانش‌آموزی گفته است: «فلان کتاب حل المسائل» قواعد را خوب بیان کرده، ترجمه را بهتر از معلم نوشته و همه‌ی تمرین‌ها را حل کرده است، پس نیازی به کلاس و معلم نیست.» اگر معلمی به همین ترتیب عمل کند چنین نتیجه خواهد شد:

۱- بی‌اعتمادی دانش‌آموز نسبت به معلم

۲- گرایش دانش‌آموزان به کتاب‌های حل المسائل و مؤسسات آموزشی تجاری

۳- حفظ مطالب آموزشی بدون درک و فهم

۴- مشکل جلوه کردن یادگیری درس عربی

که نتیجه‌ی همه‌ی موارد نفرت و بیزاری از درس و معلم خواهد شد.

همکاران گرامی:

بیانید به یاری هم محوریت آموزشی را معلم و کلاس درس قرار دهیم تا کانون مدرسه به محیطی شاداب برای آموزش تبدیل گردد.

با توجه به کتابی که در پیش‌روی شماست از دانش‌آموز بخواهید قبل از کلاس متن درس را خوانده، واژه‌ی جدید را علامت‌گذاری کرده، و بعد از یافتن ترجمه‌ی آن در پایان درس، زیر کلمه روی خط اول بنویسد، در این مرحله دانش‌آموز هر چه لغت کمتری بیابد، توانایی بالاتری در ترجمه دارد؛ بنابراین از دانش‌آموز خواسته شود، در حد امکان ترجمه‌ی لغات دشوار را بنویسد، و بیشتر از آموخته‌های قبلی خود استفاده کند.

ترجمه‌ی روان هر درس را به گروه‌های کلاسی واگذار نمایید تا گروه، در ساعت مربوط، مسئولیت ترجمه‌ی یک درس را به عهده بگیرد تا کلاس به کارگاه ترجمه تبدیل گشته، معلم به همراه دانش‌آموزان دیگر به نقد و اصلاح ترجمه بپردازد. در این روش ترجمه، سه چهارم وقت در اختیار دانش‌آموز است و معلم تنها نقش هدایت و رهبری را به عهده دارد.

دانش‌آموزان دیگر می‌توانند در صورت نیاز، ترجمه‌ی روان را روی خط دوم بنویسند در حد امکان سعی شود که دانش‌آموزان از روی آوردن به ترجمه‌ی مکتوب خودداری کرده، فقط ترجمه‌ی جملاتی را بنویسند که عبارت‌های جدید داشته و برای آن‌ها مشکل است.

در صورت اجرای صحیح این روش مطمئناً در درس چهارم و پنجم نوشتن ترجمه از طرف دانش‌آموز با توجه به درس اول، به نصف خواهد رسید؛ حتی عده‌ای از دانش‌آموزان فقط به ترجمه لغات اکتفا کرده، ترجمه‌ی روان را نمی‌نویسند. مطمئن باشید در این روش محوریت کلاس با معلم بوده، و انگیزه یادگیری در دانش‌آموزان بسیار بالا خواهد رفت.

(۳) بخش قواعد:

در آموزش قواعد، شیوه‌ی تدریس معلم با محوریت کتاب و حضور فعال دانش‌آموز رکن اصلی آموزش است. دو سوم زمان تدریس قواعد، باید مربوط به حضور فعال دانش‌آموز باشد تا در طول آموزش، نقش یادگیرنده را تجربه و مواد آموزشی را درک کرده، از یادگیری آن لذت ببرد تا با علاقه در کلاس حاضر شود. به همین منظور قواعد درس، به صورت «نموداری» و مختصر در کتاب آورده شده تا بعد از تدریس، مطالب مهم درسی در اختیار دانش‌آموز باشد؛ همچنین در هر درس بعد از قواعد دو صفحه یادداشت پیش‌بینی شده تا دانش‌آموز در کلاس درس برای یادداشت کردن نظرات معلم از آن استفاده کند.

(۴) بخش تمرین:

در حل تمرینات، هیچ‌گاه از دانش‌آموز نخواهید که برای جلسه بعد، جواب همه‌ی تمرین‌ها را کامل بدهد، چون آن‌ها توانایی‌های مختلفی دارند و فرآیند یادگیری «در کلاس‌های خوب» بین ۴۰ تا ۱۰۰ درصد نتیجه می‌دهد و دانش‌آموزان ضعیف و متوسط برای جواب دادن به تمرین به دانش‌آموزان دیگر یا حل المسائل مراجعه می‌کنند. از دانش‌آموزان نخواهید که تمرینات را به نحوی جواب دهند که در کلاس بتوانند پاسخ خود را تشریح کنند و چنانچه موفق به درک تمرینی نشدند بدون پاسخ‌گویی، تنها در کلاس درس و در کنار معلم و دیگر دانش‌آموزان با فهم عمیق به حل تمرین بپردازند تا توانایی حل تمرین مشابه را داشته باشند تا بعد از اتمام درس به هر سوالی که معلم در سطح تمرین‌های کتاب بپرسد پاسخ دهند.

معلم در این فرآیند پرسش‌های خود را خارج از تمرینات حل شده‌ی کتاب انتخاب نماید تا دانش‌آموزان متوجه شوند که باید حل تمرین کتاب را فهمید نه این که حفظ کرد. در نتیجه یادگیری به سطوح فرادانش منتهی شود.

لذا در این کتاب ۳ نوع تمرین وجود دارد.

الف) تمارین کتاب:

کلید حل هر تمرین به طور مختصر ذکر و فضای لازم برای پاسخ به آن در نظر گرفته شده است تا دانش آموز جواب تمرین را در کتاب درسی ننویسد. بعد از حل تمرین کتاب، سطح یادگیری آن در سطح دانش و حداکثر درک و فهم می باشد برای رسیدن به سطوح بالاتر یادگیری در حیطه شناختی نیاز به تمرین تکمیلی است.

ب) تمارین تکمیلی:

دانش آموز بعد از حل و درک تمارین کتاب باید توانایی حل تمارین را در سطوح بالاتر (حیطه ی شناختی) داشته باشد، بنابراین تمارین تکمیلی در سطوح درک و فهم، کاربرد و تجزیه و تحلیل قرار دارد که با حل این تمارین دانش آموز به یادگیری پایدار دست پیدا می کند.

ج) پرسشهای چهار گزینه ای

پرسش هایی هستند که در سطوح مختلف حیطه شناختی (دانش، درک و فهم، کاربرد، تجزیه تحلیل و ...) قرار دارد. این سوال ها رویکرد آموزشی داشته، در موسسات آموزش عالی مبنای ارزیابی دانش آموز قرار می گیرد. باید دانش آموزان را با این روش سنجش آشنا کنیم تا آمادگی لازم را در آن به دست آورند. در این قسمت بخشی از سوال ها تالیفی و بخشی دیگر از موسسات آموزشی معتبر می باشد، تا دانش آموز بعد از پاسخ به سوالات تالیفی - که از کتاب درسی است - توانایی پاسخ به سوالات موسسات آموزشی را داشته باشد.

۵) بخش اختیرنفسک (خودآزمایی):

در این بخش آزمونی با ۵ نمره و زمانی حدود ۲۰ دقیقه تعیین شده است، و پاسخ آزمون در انتهای کتاب آمده است تا دانش آموز نتیجه کار خود را در فرآیند یادگیری در خانه ارزیابی کند، چنانچه نمره ی بالای ۴ کسب شود وضعیت دانش آموز «خوب» بوده و در صورت کسب نمره کمتر از ۳ باید فرآیند یادگیری مجدداً تکرار گردد.

(۶) استفاده از کتاب درسی:

کتاب حاضر، کتاب تمرین و دفتر کار است و دانش‌آموز نیاز به دفتری دیگر ندارد. تاکید می‌گردد که دانش‌آموز در کتاب درسی نباید به ترجمه و حل تمرین بپردازد. تجربه‌ی آموزشی بسیاری از همکاران نشان داده، که نوشتن ترجمه و حل تمرین در کتاب درسی، یادگیری پایدار و عمیق را به دنبال ندارد و دانش‌آموزان را تنبل بار می‌آورد. در هنگام تدریس قواعد محوریت با کتاب درسی است و پرسش کلاسی حتماً از کتاب درسی صورت گیرد چون در آن ترجمه‌ی متن درس و حل تمرین وجود ندارد، و دانش‌آموز باید در کتاب کار ترجمه و حل تمرین را خوب یاد بگیرد تا بتواند به هر پرسش معلم از کتاب درسی پاسخ دهد که نتیجه آن ارتقای یادگیری در سطوح بالاتر حیطه‌ی شناختی می‌باشد بهتر است دانش‌آموز در کتاب درسی نکته‌های اعرابی و صرفی کلمات - که از طرف معلم مطرح می‌شود - در بالای همان کلمه بنویسد.

۷- تکلیف با توجه به توانایی دانش‌آموز:

مسلماً است که دانش‌آموزان یک کلاس در یکی از سطوح آموزشی متوسط، خوب و عالی قرار دارند و انتظار معلم از هر دانش‌آموز باید مطابق با توانایی او باشد، لذا تمرین تکمیلی عموماً برای دانش‌آموزان خوب و عالی می‌باشد و دانش‌آموزان متوسط اگر تمرین کتاب درسی را با درک و فهم درست حل کنند، کفایت می‌کند و سطح انتظار از هر دانش‌آموز باید با توجه به توانایی او تعریف شود.

در خاتمه باید به عرض برسد که هدف و انگیزه‌ی ما در این مجموعه، تسهیل در آموزش عربی، و محور قرار دادن معلم و کلاس درس است، با امید به الطاف خداوند بزرگ، از مدیران مدارس و همکاران گرامی استدعای راهنمایی و کمک داریم.

مؤلفان:

دکتر سکینه فتاحی زاده - سید عیسی رسولی

محمد شقاقی - مصطفی بیات